

EL LLENGUATGE

La
ciència-ficció

Charles Riba deia que, malgrat Croce, els gèneres literaris existeixen i que el que ha desaparegut són les fronteres traçades pels preceptistes dogmàtics; això vol dir que és natural que la classificació d'una determinada obra literària en la divisió en gèneres tradicionalment establerta sigui, en alguns casos, matèria de discussió. Però no és únicament la classificació de les obres literàries en gèneres que origina parers oposats, sinó també, fins i tot, les denominacions amb què cal designar aquests gèneres, especialment quan es tracta de gèneres nous, que han d'ésser designats, per tant, amb un neologisme.

Efectivament, al costat d'una denominació com *ciència-ficció*, amb què se sol designar un nou gènere literari (i cinematogràfic) avui de gran difusió, en són proposades d'altres per part dels qui opinen que és poc afortunada, i li retreuen el seu origen estranger i que no correspon exactament a les característiques del gènere. Però aquestes objeccions ens semblen poc consistents. Si no hi ha res en la denominació composta *ciència-ficció* que repugni al sentit de la llengua, si ha esdevingut d'ús general i coneguda per tothom i, a més, la consagra un repertori tan solvent com la Gran Enciclopèdia Catalana, ens sembla superflu i inútil d'entretenir-se a analitzar si el valor descriptiu que li puguem atribuir correspon exactament a la idea que designa. Poques denominacions tenen un valor descriptiu perfecte, i en solem fer abstracció perquè sabem que la seva missió no és descriure sinó designar. I, certament, és ben dubtós que cap de les altres denominacions que hom ha proposat o pugui proposar, descrigui amb tota exactitud allò que pretén designar. Així, per exemple, el nostre amic S. Estradé, un dels conreadors catalans del gènere, rebutja *ciència-ficció* i s'inclina, atribuint-li més difelitat descriptiva, per *anticipació*. —terme que és cert, també recull amb aquesta valor l'Enciclopèdia. Però no ens sembla pas que *anticipació* descrigui el gènere amb més exactitud que *ciència-ficció*: ¿Què anticipen, realment, certs relats de viatges extragalàctics? És, sembla, el segon component de la denominació *ciència-ficció* allò que fa rebutjar-la. Potser caldria més aviat definir el mot *ficció* com a terme literari —l'Enciclopèdia només recull *ficció poètica*—, designant.

Albert Jané